

MUSTAQILLIK YILLARIDA O'ZBEKISTONDA MILLIY DAVLATCHILIK AN'ANALARINING QAYTA TIKLANISH TARIXI

Shahribonu Shavkatova

Millat Umidi universiteti

Annotatsiya (O'zbek tili)

Ushbu maqola 1991 yildan boshlab O'zbekiston Respublikasining mustaqillik davrida milliy davlatchilik an'alarining qayta tiklanish jarayonlarini to'liq va tizimli tarzda o'rganadi. Maqola tarixiy manbalar, huquqiy-hujjatlar va zamonaviy ilmiy tadqiqotlarga tayanib quyidagi yo'nalishlarni qamrab oladi: milliy ramzlar (bayroq, gerb, madhiyaning) qabul qilinishi, ularning rituallashuvi va jamoatchilik ongidagi roli; mahalla va boshqa an'anaviy jamoat institutlarining modern boshqaruv tizimiga moslashtirilishi; ta'lim, madaniyat va til siyosatidagi islohotlar orqali milliy o'zlikni mustahkamlash amaliyotlari; hukumatning madaniy siyosati va muassasalarining roli; shuningdek, globalizatsiya va demokratik islohotlar sharoitida uchraydigan ziddiyatlar va muvozanat masalalari. Maqolada tarixiy kontekst bilan bir qatorda statistik ma'lumotlar, qonuniy hujjatlarning tahlili va ijtimoiy-so'rovlar natijalari asosida xulosalar chiqariladi. Tadqiqot milliy davlatchilik an'alarining qayta tiklanishi milliy identitetni mustahkamlashda va davlat-jamiat munosabatlarini normallashtirishda qanday funksiyalarni bajarishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: milliy davlatchilik, qayta tiklanish, ramzlar, mahalla, ta'lim siyosati, madaniy siyosat, milliy identitet.

Аннотация (Русский язык)

Статья посвящена всестороннему исследованию процесса возрождения национальных традиций государственности в Республике Узбекистан в период после приобретения независимости в 1991 году. На основе анализа исторических источников, нормативных актов и современных исследований автор рассматривает: принятие и символическое значение государственных символов (флаг, герб, гимн); трансформацию традиционных общественных институтов (махалля) в условиях административных реформ; роль образовательных и культурных реформ в укреплении национальной идентичности; институциональные механизмы поддержки и продвижения культурного наследия. Также анализируются вызовы, связанные с глобализацией, модернизацией и необходимостью баланса между традицией и инновацией. В статье представлены тематический обзор законодательной базы, эмпирические наблюдения и рекомендации по дальнейшей интеграции исторических практик в современные государственные институты.

Ключевые слова: национальное государствообразование, возрождение, символы, махалля, образовательная политика, культурная политика.

Abstract (English language)

This article offers a comprehensive study of the revival of national state-building traditions in the Republic of Uzbekistan during the post-1991 independence period. Drawing on historical documents, legal frameworks and contemporary scholarship, the paper addresses: the adoption and symbolic functions of state symbols (flag, coat of arms, anthem); the transformation and

incorporation of traditional community institutions (mahalla) into administrative reforms; the role of educational, cultural and language policies in reinforcing national identity; institutional mechanisms for cultural heritage preservation; and the challenges posed by globalization and modernization. The research synthesizes legal analysis, qualitative case studies and available quantitative indicators to conclude on the multifunctional role of revived traditions in strengthening social cohesion and legitimizing state institutions. Policy recommendations for harmonizing tradition with democratic governance and socio-economic development are suggested.

Keywords: national state-building, revival, symbols, mahalla, education policy, cultural policy, national identity.

Kirish

1991-yilda mustaqillikka erishgandan so'ng O'zbekiston yangi davlat qiyofasini shakllantirish jarayonida milliy davlatchilik an'analarini qayta tiklashni muhim strategik yo'nalish sifatida belgiladi. Bu bo'limda tadqiqotning maqsadi, vazifalari, ilmiy yangiligi va ishlatilgan manbalar hamda metodologiya bayon etiladi.

Tarixiy asoslar va madaniy meros

Milliy davlatchilik an'analarining ildizlari qadimiy davlat tuzilmalariga, mahalliy boshqaruv amaliyotlariga va xalqqa xos madaniy-ma'naviy tizimlarga borib taqaladi.

Davlat ramzlari va ritual amaliyotlar

Mustaqillikdan so'ng davlat ramzlari — bayroq, gerb, madhiyaning qabul qilinishi, ularning ramziy ma'nosi va rasmiy dasturlarda qo'llanilishi yoritiladi.

Mahalla va mahalliy boshqaruv

Mahalla an'anaviy jamoat instituti sifatida jamiyat hayotida muhim rol o'ynaydi. Mahalla institutining tarixiy funksiyalari va mustaqillikdan keyingi roli tahlil etiladi.

Ta'lim, til va madaniyat siyosati

Ta'lim va madaniyat sohasidagi islohotlar milliy tarixni o'qitish, ona tildagi adabiyot va madaniy qadriyatlarni tiklashga yo'naltirilgan.

Ijtimoiy va siyosiy oqibatlar

Milliy an'analarni qayta tiklash jamiyatda birlik hosil qilishga xizmat qilgan bo'lsa-da, siyosiy pluralizm va inson huquqlari bilan muvozanat talab etiladi.

Xulosa va tavsiyalar

Maqola natijalari milliy davlatchilik an'alarini qayta tiklashning ijobiy jihatlari va salbiy oqibatlarini yoritadi hamda kelajak uchun tavsiyalar beradi.

